

Peter Wasmund Martinus Sillerus

Collegii Imperialium Institutionum Disputatio XXIV. Et ultima De Publicis Iudiciis

Rostochii: Typis Reußnerianis, 1612

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn730623157>

Druck Freier Zugang

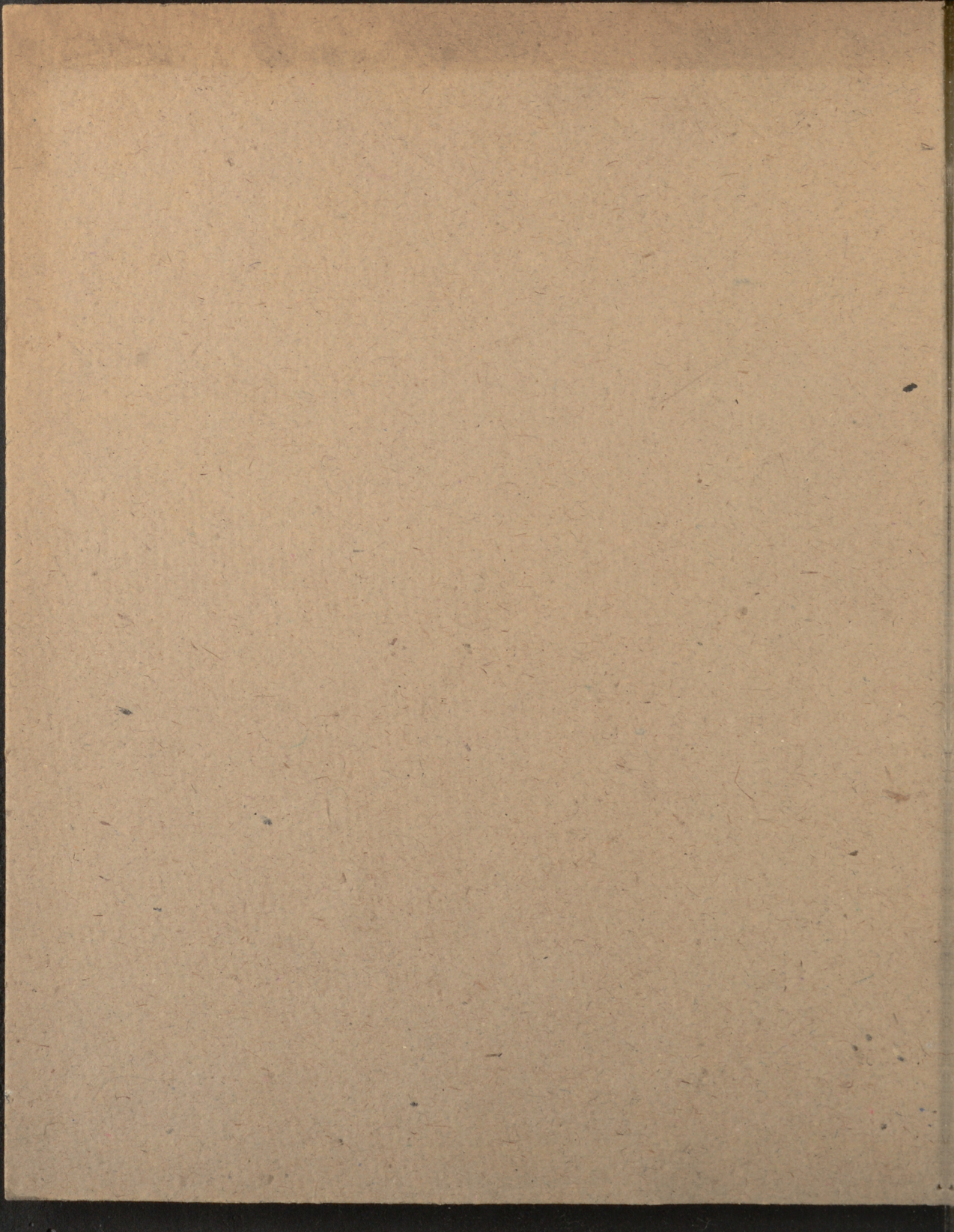

R 16 jur 1672

Peter Wassmünder

17

Resp. Martin Siller

33 64

COLLEGII

Imperialium Institutionum Disputatio
XXIV. Et ultima.

76

64

De

PUBLICIS IUDICIIS

Quam

D. O. M. A.

in illustri Academia Rostochiensi
Preside

PETRO WASMUNDT BRAND, *Neobrand*
Megapolitano.

Pro viribus defendere conabitur

MARTINUS SILLERUS
Memel. Borufs.

Horâ locoq; solitis 4. Jul.

I. D. 290. 32

8 (2) 30

ROSTOCHII
Typis Reussnerianis Anno 1612.

*Multo rerum usu, militari pariter ac politi-
câ prudentiâ conspicuo Viro*

DN. MARTINO SILLERO Potentis. &
Celsiss. Electoris Brandenb. munitissimæ arcis Memelenfis Præ-
fecto Vigilantissimo, patenti meo debitâ filiali reve-
rentiâ æternum prosequendo :

Nec non

Consultissimis & prudentissimis viris

DN. IOHANNI SILLERO Florentissimæ
Reipub. Thorunensium Senatori spectatissimo, pa-
truo meo longè charissimo :

DN. IOHANNI GORIO, Reipub. Veteroppi-
danæ Regiom. Senatori dignissimo, affini
meo amantissimo :

DN. DAVIDI Sûnderfeldt inclytæ Memelenfis
Reipub. Senatori meritissimo, avunculo meo exoptatis.

VT ET

*Integerrimis, honestissimis, insigni virtutum laude, rerumq; plurima-
rum usu præstantissimis Viris, inclytæ Reipub. Memelenfis
Dnm. Tribunis Spectatissimis, ceterisq; ejusdem Tribunatus
adessoribus dignissimis :*

*Omnibus ac singulis meis Dominis, Mæcenatibus
& promotoribus, quocunq; observantiæ
cultu honorandis.*

Tum etiam

*Natalium Splendore, Virtutis decore, Literarum amore præ-
stantissimis viris Iuvenibus*

DN. REINHOLDO VARENHEIT Regiomontano
Boruffo, amicorum inter amicos optimo, Fautoriitidem
multis nominibus suspiciendo,

DN. VVILHELMO SILLERO fratri meo amantissimo fraters
nitatis cultu meritò honorando

*Hoc juridicum μελέτημα, tam frequens, quam utile, studiorum meo-
rum primitias, Amoris, Honoris, ac debite ob-
servantiæ ergò*

Do, Offero, Consecro

Martinus Sillerus M. B. Respond.

Landshut 1203

DISPUTATIO DE PUB, LICIS IUDICIIS.

Continuat.

*V*l iustitia in civilibus controversiis deciden-
dis suum fecit officium, unicuiq; jus quod debet
tur, tribuendo; ita in criminalibus panam
suppliciumq; maleficis decrevit; non quidem,
ut peccanti facinoroso dolorem faciat (hæc e-
nim minima est panarum utilitas) ut vè
melior fiat, quod in extremo supplicio fieri
non potest; neq; iis qui gravem & inhonestam injuriam passi sunt,
ut solatium præstet: sed ut in reliquum tempus & ei qui offensio-
nem accepit, & ceteris omnibus securitatem pariat, atq; exem-
plo supplicii ceteros egestatis, infamiae, cruciatus, mortis denique
terrore ab injuriosa facinorosaq; vitâ cohibeat. Hanc provinci-
am iustitia per suos præsides & magistratus imperio armatos ex-
seris & administrat, ut gladii potestate facinorosis hominibus pro-
vinciæ purgentur. Quod cum panarum distributione expedia-
tur, operæ pretium facturi sumus, si unumquodq; atrocius, pro in-
deq; publico iudicio coercendum, crimen, cum suis causis, & suppli-
cii genere, ad disquirendum exposuerimus.

THESIS I.

Publica iudicia sunt, in quibus crimina, quæ ll. publicorum iudiciorum
veniunt, vertuntur & terminantur, sic dicta, quæ eorum persecu-
tio ll. publica facta sit, ac cuius ex populo detur. §. I. Inst. b. r.
l. 1. ff. eod. A 2 Et

II.

Et sunt vel capitalia, vel non capitalia. Capitalia, quibus ultimo supplicio, pena videlicet mortis naturalis vel civilis afficiuntur hominēs facinorosi. Non capitalia, quibus pecuniaria, aut in corpus ac famam aliqua coercitio & relegatio pena est, S. 2. Inst. d. t. l. 2. ff. eod. In utroq; tamen iudicio condemnatum infamia sequitur, l. 7. ff. h. t. l. 1. ff. de his qui notant. infam.

III.

Inter publica iudicia laesa majestatis crimen, tanquam omnium enormissimum & atrocissimum, merito primo loco exponitur.

IV.

Majestas verò duplex est, divina sive aeterna: & humana, sive temporalis, Authent. Gazaros. C. de heret. c. 10. X. eod.

V.

In illam d. linqunt blasphemi, heretici, apostatae, incantatores &c. Et mortis supplicio quandoq; puniri possunt.

VI.

Hanc ledunt, qui adversus summum Principem, imperiiq; statum. qvibuscunq; modis aliquid dolose moliantur, S. 3. Inst. h. t. l. 1 & seqq. ff. ad l. Jul. majest.

VII.

In Pontificem Romanum, quia de jure nulla est ipsius potestas, hoc crimen non committi, verius est, arg. t. t. C. de Episcop. pal. audient. l. 9. ff. ad l. Rhod. de jact. Luc. 22.

VIII.

Vnde inepta videtur esse qvastio, an Imp. sit hujus criminis reus si aliquid contra Papam attentaverit.

IX.

Quin tamen in Consiliarios, cum viscera & pars corporis principum sint; ut & in legatos, quorum corpora sancta sunt; detestandum hoc crimen admittatur, rejecta quorundam distinctione, non dubitamus, l. 5. pr. C. ad l. Jul. majest. l. 8. ff. de R. D.

Vnde

X.

Vnde manifestum evadit, illos quoq; se crimine hoc pollueres, qui nefarii quicquam contra Electores Imperii machinantur, arg. d. l. s. c. ad l. jul. majest. Aur. Bull. Carol. IV. cap. 24.

XI.

An verò in alios Reges, Principes, Duces, Marchiones, Comites, Respubl. Civitates, superiorem non recognoscences, læsæ majestatis crimen committatur, vulgata quidem, sed multis disputationum ambagibus involuta est quæstio? Sanè cum illi idem sint in suis provinciis, quod Imp. in orbe Romano, affirmandū putamus, arg. c. per venerabilem. X. qui filii sint legitimi, l. 7. §. 1. ff. de capt. & postlim. revers.

XII.

Contra verò negamus, hoc crimen læsæ majestatis adversus Principem inferiorem, vel Civitatem superiorem recognoscentem committi.

XIII.

Planè in crimen læsæ majestatis is quoq; incidit, qui quemcumque reum in judicio confessum, & propter hoc in vincula conjectum emiserit, l. 4. ff. ad l. Jul. majest.

XIV.

Sed & Clericos in Imperatorem odiosum hoc crimen committere posse magis obtinuit, c. si quis laicus 22. quæst. 5. quamvis ipse tanquam secularis iudex inter Clericos de illo cognoscere & judicare nequeat, c. ult. de off. & potest. jud. delegat. in 6.

XV.

An autem hoc crimen committatur etiam à non subdito, puta, Rege, Principe, Comite, Barone &c. qui dum Imp. non est subjectus tamen hostiliter aliquid adversus eum molitur? Neg. per Clem. pastoralis. §. denig juncto, §. rursus de sentent. & re judicat.

XVI.

At quid de universitate vel civitate Imperatori subdita dicendum, numquid & hæc, si contra Imperatorem vel Imperii Romani prosperitatem aliquid machinetur, crimen læsæ majestatis incurret? Aff. modò commune consilium præcesserit, per l. 1. §. 1. ff. ad l. Jul. majest. l. 5. in pr. C. d. r.

XVII.

De Augusta, cum radius mariti coruscet & splendeat, dubium est, an & contra illam crimen læsæ majestatis admittatur? Non admitti mitior est DD. opinio.

XIX.

Tyrannidem exercens juraque naturalia & civilia impugnans, majestatem Imperatoriam amplius non retinet, & proinde crimen hoc in eum committi nequit, in tantum, ut vitæ ejus insidiari jura permittant.

XIX.

Propter atrocitatem hujus criminis, non tantum punitur effectus, verum etiam solus exterior conatus, præsertim si externo quopiam actu certorum judicio constiterit, l. 5. C. ad l. Jul. majest. Aur. Bull. Carol. IV. cap. 24.

XX.

Pena criminis læsæ majestatis est mors naturalis, quæ pro circumstantiis variè infligitur, vel gladio, vel exustione, quandoque dissectione in quatuor partes eminentioribus locis suspendendas, quod consuetudine in Germania ubique ferè receptum est, P. H. D. Carol. V. art. 124.

XXI.

Item confiscatio bonorum, fisco additis omnibus Rei bonis, & damnata defuncti memoria, §. 3. Inst. h. t. l. 6. l. ult. ff. ad l. Jul. majest. l. 5. C. eod.

XXII.

Non tamen ipso jure bona confiscantur, quia Reus dominus manet

manet bonorum ante damnationem, l. 15. ff. qui & à quib. manumiss. &c. licet eorum alienationem statim ei interdictam fateamur, l. 15. l. 31. §. ult. ff. de donationib. l. 5. §. emancipationes. l. ult. C. ad l. Jul. majest.

XXIII.

Hinc alienationes factæ per talem Reum post perpetratum delictum, etiam ante accusationem sunt nullæ, d. l. 5. §. 4. C. ad l. Jul. majest. d. l. fin. in pr. eod.

XXIV.

Perro non tantum illi, qui gravissimum hoc scelus admiserunt, sed & qui conscii fuerunt, nec revelarunt, puniuntur, verum extraordinaria pana arbitrio judicis imponenda, l. 40. ff. de pen. c. 5. §. illud autem de pen. in 6.

XXV.

Illud tamen in tantum procedit, si scelus allegatum commodè probare potuerunt; aliàs nemo tenetur revelare crimen, quod probare non potest. l. 8. in fin. ff. de calumniatorib.

XXVI.

An autem sacerdos, qui in confessione audivit aliquid contra Principem moliri, illud favore publicæ utilitatis revelare debeat, controversum est? Neg. per c. omnis in fin. X. de penit. & remiss.

XXVII.

Quia atrocissimum est hoc crimen, ideo non solum auctor punitur, sed & ejus filii infamia notantur, omniq. successione & testamenti factione penitus privantur, l. 5. §. filii. C. ad l. Jul. majest. Aur. Bull. Carol. IV. tit. 24.

XXIIX.

Extenditur hoc, ut procedat etiam in filiis ante commissum delictum natis: non verò nepotibus, neq. filiabus; hæ enim nodum infamia notantur, sed Falcidiam insuper ex bonis maternis capiunt, d. l. 5. §. ad filias, C. eod.

Sed

XXIX.

Sed utrum hereditates, quæ filius rebellium sive reorum perduellionis deferuntur, fisco sint applicandæ, an verò heredibus proximioribus ab intestato venientibus, sententiis variarum esse? Hos fisco præferri existimamus.

XXX.

Si mater hoc crimen committat, filii panis l. 5. §. I. C. ad l. Jul. majest. non subjacent.

XXXI.

Expeditæ quæstioni proxima est, an filio crimen perduellionis committente, pater ejus propterea pæna aliqua affici debeat? Et exploratum quidem est, arceri eum à successione filii, dum rapiuntur bona à fisco. Sed an etiã à propinquorum suorum vel extraneorum hereditate repellatur, an item infamiam exist hoc filii scelere subeat, ulterius quæritur? Negata opinio ut communior, ita verior.

XXXII.

Quando ob crimen perduellionis confiscantur bona patris, intercidit simul liberorum legitima.

XXXIII.

Illæ insignis & dubia est quæstio, an feudum Rei criminis majestatis publicetur unã cum allodio? Neg.

XXXIV.

Hoc monendũ, præter jam deposita plura in hoc judicio propter enormitatem atq; immanitatem criminis esse singularia, inter quæ refertur, quod omnes ad cognoscendam veritatem indistinctè possint torqueri, non obstante cujusq; privilegio, l. 3. l. 4. C. ad l. Jul. majest. l. 16. C. de quæstionib.

XXXV.

Post judicium læsæ majestatis secundum locum sibi vendicat adulterium ex l. Julia coercendum, quod definiunt DD. coitum cum uxore aliena factum, l. 6. §. I. l. 34. §. 1. ff. ad l. Jul. de adult.

Hinc

XXXVI.

Hinc sequitur, quod maritus cum soluta rem habens, de jure civili proprie adulterium non committat, arg. l. 101. pr. ff. de V. S. l. 1. C. ad l. Iul. de adult.

XXXVII

Quamvis jure Canonico diversum obineat, c. nemo 32. q. 4.

XXXIIX.

An verò adulterium committatur cum sponsa alterius, controversæ est questionis? Et committi probabilius est.

XXXIX.

An cum meretrice nupta? Sub limitat. affirm.

XL.

Iure civili duas eodem tempore uxores ducens, pœnam stuprantum incurrit. l. 18. C. ad l. Iul. de adult. Constitutione tamen Carolina gladio punitur, P. H. D. art. 121.

XLI.

Requiritur in hoc crimine apertissima probatio, ut testes deponant, quod marem & feminam complexu Venereo junctos conspexerint, l. 23. pr. ff. ad l. Iul. de adult.

XLII.

Vnde necessaria probatio non est, si dicant testes, quod viderint mulierem jacentem cum viro, aut quod conspexerint nudum cum nuda in eodem thoro cubare, vel quod viderint juvenem in camera dispektoratum & caligis dissolutis, dum mulier januam clausam teneret, & juvenem adesse negaret, arg. d. l. 23. ff. ad l. Iul. de adult.

XLIII.

Sic osculum, quamvis lascivum & impudicum, legitimam tamen atq; sufficientem adulterii commissi probationem non inducit. arg. Nov. 117. c. 8.

XLIV.

Vnde consequens est, propter tale osculum mulierem dote privari non posse.

B

Para

XLV.

Pena adulterii varia olim fuit, sed capitalis facta est ab Imp. Constantino, l. 30. §. 1. C. ad l. Iul. de adult.

XLVI.

Hoc singulare est, quod Pater filiam suam, unà cum adultero in ipso turpitudinis actu in domo sua vel generi sui impunè interficere possit. l. 20. l. 22. §. fin. ff. ad l. Iul. de adult. maritus verò adulterum tantum, & quidem illaudatæ famæ hominem, in propria domo: in ipso actu deprehensum, l. 24. in pr. & §. 1. d. t. l. 4. C. eod.

XLVII.

Ex eadem L. Iulia punitur & stuprum, quod est coitus illicitus, sine vi in virginem viduamve honestè viventem perpetratus, §. 4. Inst. h. t. l. 6. §. 1. ff. ad l. Iul. de adult.

XLIIIX.

In illam igitur, quæ se venalem unicuique prostituit & meretrice est, stuprum non committitur, ideo nec stupri pæna locum invenit, l. 22. l. 29. in fin. C. d. t.

XLIX.

Talem verò non dicimus virginem vel viduam, quæ amore vehementiori captæ sui copiam amanti facit, l. 43. in pr. ff. de rit. nupt.

L.

Vt autem omne aliud crimen, de quo in publico iudicio contenditur, ita & stuprum indubitatis testimoniis probandum est, l. ult. C. de probationib.

LI.

Omne porro stuprum vel voluntarium est, vel violentum. Voluntarium, quod nihil vel parum reluctante virgine vel vidua committitur.

LII.

Huic alia jure civili pæna præstituta est, ut publicatio dimidia

dia patris honorum in honestioribus, vel corporis coercitio cum relegatione in humilioribus, §. 4. Inst. h. t. alia jure divino & Canonico, quo stuprator jubetur corruptam virginem aut decenter dotare, aut ducere, Exod. 22. c. 1. & 2. X. de adult.

LIII.

Sed nunquid virgo & vidua eadem, quâ stuprator pœna tenebuntur? Neg. arg. l. 5. pr. ff. de probat. l. 19. C. de Collat.

LIV.

Simili modo negamus viduam post mortem mariti stupro se contaminantem dotem amittere, a quæ ac si vivo marito adulterium commisisset, Nov. 39. c. 2. §. fin.

LV.

Violentum stuprum est, quando virgo vel vidua violenter opprimitur, vel etiam quando nondum viripotenti & immatura infertur.

LVI.

Ejus pœna capitalis est, l. 1. §. fin. ff. de extraord. crim. Const. crim. Carol. V. art. 119.

LVII.

Huc pertinet Sodomia, quando vel masculus cum masculo, vel mulier cum muliere turbato naturæ ordine Venerem exercet. Hujus pœna omninò ultimum supplicium est, l. 31. C. ad l. Iul. de adult. d. Const. Carol. V. art. 116.

LIX.

Qui cum bestiis nefandam exercent libidinem, ex recepta Germaniæ consuetudine cum iisdem comburi solent, d. art. 116.

LIX.

Incestus si cum specie aliqua fornicationis veluti adulterio vel stupro committatur, graviorem pœnam quàm adulterium incurrit, l. 5. ff. de quæst. l. 38. in pr. ff. ad l. Iul. de adult.

LX.

Hoc indubitatum est, lenocinium jure & moribus vel morte

multari, vel alia graviore aliqua pena pro facti qualitate vindicari. l. 37. §. 1. ff. de minorib. l. 8. ff. ad l. Iul. de adult. Nov. 18. §. 1. constit. crim. Carol. V. art. 122.

LXI.

Simplex fornicatio, quamvis jure civili non puniatur, in Christiana tamen & bene constituta Repub. tolerari non debet.

LXII.

Sequitur lex Cornelia de sicariis, quae homicidas ultore ferro persequitur, §. 5. Inst. h. t.

LXIII.

Est autem homicidium qualibet personae exanimatio violenter facta, quae anima à corpore separatur.

LXIV.

Hominem intelligimus cuiuscumque aetatis, sexus, conditionis, l. 1. §. 2. ff. ad l. Corn. de sicar. l. pen. C. eod. l. 23. §. 9. ff. ad l. Aquil. §. 11. Inst. eod.

LXV.

Unde impie statuunt, qui mulierem nomine hominis dignam non esse opinantur. *Vide Hrynck de publicis iudiciis pag. 329. n. 24. ibi habet obstantias et resolutiones.*

LXVI.

Illa dubitationis plena est questio, an is sit homicida, adeoque ordinaria homicidii pena dignus, qui foetum humanum nondum editum necavit, partum vè abegit, vel in causa fuit, ut mulier concepti partus abortum faceret. Distinctione rem planam faciemus.

LXVII.

Homicidium aut est voluntarium, aut necessarium, aut casuale. Rub. X. de homicid.

LXIIIX.

Voluntarium est, quod dolo malo & animo deliberato, atque ad hoc ipsum, ut homo occidatur, admittitur, l. 1. §. 1. & 3. l. 7. l. 14. l. 16. ff. ad l. Corn. de sicar. l. 1. & seqq. C. eod.

Pena

LXIX.

Pœna hujus homicidii est gladius, posthabito omni personarum respectu, l. 3. C. de Episc. aud. l. pen. ff. ad l. Corn. de sicar.

LXX.

Quod in tantum procedit, ut statutum pœnam pecuniariam inducens de jure non valeat.

LXXI.

Quia verò ut ista pœna locum habeat, dolus requiritur & animus occidendi, l. 7. ff. ad l. Cornel. de sicar. ideo infantes & furiosi eximuntur, cum illos innocentia consilii tueatur; hos fati infelicitas excuset, l. 12. ff. ad l. Cornel. de sicar. l. 9. §. ult. ff. ad l. Pomp. de parricid. l. 14. ff. de off. præsid.

LXXII.

Plane ut quis pro homicida habeatur, nihil interest, utrum occidat ipse, an mortis causam dolo malo præbeat. l. 15. ff. ad l. Corn. de sicar.

LXXIII.

Vnde liquidum est, ceu sicarium non immeritò teneri, qui alteri mandavit, ut homicidium committeret, d. l. 15. §. 1. ff. d. t. l. 1. §. 12. ff. de vi et vi armat.

LXXIV.

An verò is, qui mandavit alicui, ut alterum vulneraret tantum, facta illi expressè inhibitione, ne eundem occideret, ordinaria l. Cornelie pœna plectendus sit, si mandatarius limites mandati transiliens illum occiderit, anfractuosa est questio? N.

LXXV.

Qui alteri in homicidio patrando opem tulit, ultimo supplicio puniendus est, l. 15. ff. ad l. Cornel. de sicar.

LXXVI.

Sed quid de illo dicendum, qui non auxilium, sed consilium tantum præbuit, an & ille l. Cornelie pœnæ subiacebit? Aff. Si modò ille, qui homicidium admisit absq. consilio isto nunquã illud fa-

Eturus fuisset, l. 3. §. item is. d. l. 15. ff. ad l. Corn. de sicar. l. 1.
§. 13. ff. ad Sctm. Turpill.

LXXVII.

Cum plures deliberato & communicato consilio aliquem interfecerunt, tenentur omnes ordinaria L. Cornelia pœna, licet ignoretur, quis vulnus lethale inflixerit, l. 1. §. Divus, ff. ad l. Corn. de sicar. constir. crim. Carol. art. 148.

LXXIIX.

Si verò plures non communicato consilio, sed in rixa fortè exorta, aliquem interficiunt, & ignoratur quis vulnus lethale inflixerit, tenentur omnes de occiso, verùm extraordinariè, l. 5. ff. de pœn. l. ult. ff. ad l. Corn. de sicar. Ord. Carol. V. art. 148.

LXXIX.

Necessarium homicidium est, quod non dolo, sed ob vitæ moderatam propugnationem atq; tuitionem suscipitur.

LXXX.

Hoc homicidium L. Corn. minimè punitur, nam jure hoc evenit, ut quod quis ob tutelam corporis sui fecerit, jure fecisse existimetur, l. 3. ff. de just. & jur.

LXXXI.

Nec quis tenetur, ut primum aggressoris ictum expectet (quæ sententia etiam const. Carol. V. art. 140. confirmata est) sed sufficit etiam armorum terror, imò quoq; minæ; dummodo nobis de animo ex parte constare possit, quod ex præparatione armorum aliisve circumstantiis facile est colligere.

LXXXII.

Ecquid verò insultatus ab aliquo cedere & fugere teneatur, non omnis contentionis expers est quæstio? Distinctione hoc esse enodandum, juris jubet autoritas.

LXXXIII.

Ita tamen hoc homicidium extra legis pœnam est, si quis in meris terminis defensionis persisterit,

Hos

LXXXIV.

Hos circumscribunt DD. in modo, tempore & causa.

LXXXV.

*Modus in eo præcipuè est, ut sit defendendi necessitas præ-
sens & vitæ periculum immineat.*

LXXXVI

*Quod verò paritatem armorum ad hunc etiam modum DD.
referunt, juris autoritate destituitur.*

LXXXVII.

*Tempus DD communiter statuunt, ut fiat in continenti, arg.
l. 3. §. 9. ff. de vi & vi armat.*

LXXXIIX.

*Causam dicunt, ut fiat defendendi animo, non ulciscendi.
Quæ deprehendi potest ex actu defendendi, quemadmodum &
totum inculpatæ tutelæ moderamen.*

LXXXIX.

*Homicidium in ludis vel colluctationibus virtutis exercen-
dæ causa permissis, commissum penam non meretur, l. 2. §. I. l. 3.
ff. de aleatorib. l. 3. §. pen. ff. de injur. l. 7. §. si quis in collu-
ctatione. ff. ad l. Aquil.*

X C.

*Casuale homicidium est, quod præter interficientis scopum
culpa, aut citra culpam committitur, l. 1. l. 5. C. ad l. Corn. de si-
car.*

X C I.

*Hoc homicidium, quia fato plerumq; non noxæ imputatur, ab
ordinaria pena liberatur, d. l. 1. C. ad l. Cornel. de sicar.*

X C II.

*Vnde in disquisitionem venit, an is, qui cum vellet ferire Ti-
tium inimicum suum, errore in persona commisso exanimavit Ca-
jum, ut casualis homicida extra ordinem saltem sit puniendus?
Neg. l. 18, §. si iniuria, ff. de injur.*

Huic

XCIII.

Huic vicina est questio : Si quis voluit offendere Titium, quem bene novit, & in eius persona non erravit, sed casu interficit Sejum, vel proximè stantem, vel pratercurrentem, vel pacis causa intervenientem, an talis homicida ordinaria pena officii debeat? Neg. arg. l. 18. §. si injuria. ff. de injur. l. 1. §. divus. ff. ad L. Cornel. de sicar.

XCIV.

Assassinus, qui accepit pecuniam, ut alium interficeret, & processit ad actum occidendi proximum, omnemq; conatum adhibuit, ita ut per ipsum non stetit, quin occideret, ordinaria mortis pena cum assassinatore plectendus est, effectu etiam non securo, c. 1. X. de homicid. in 6.

XCV.

Eadem L. Cornelia & venefici capite damnantur, qui artibus odiosis, tam venenis, quàm susurris magicis homines interfecerunt, §. 5. Inst. h. t. l. 3. ff. ad l. Corn. de sicar.

XCVI.

Hodiè qui Diabolo se manciparunt, & damnum vel hominibus vel animalibus intulerunt, igne cremantur, Const. crim. Carol. V. art. 109.

XCVII.

Succedit L. Pompeia de parricidis, quæ parricidas in suos culeo, cum cane, gallo gallinaceo, vipera & simia, vel in mare, vel in flumen projici jubet, ut omnium elementorum usu vivi carere incipiant, & iis cælum supersticibus, terra mortuis denegetur, §. 6. Inst. h. t.

XCIX.

Hodiè parricidæ plerumq; si mares sine, carnibus candenti ferro laceratis, membrisq; rota concussis necantur: si femina, vel aqua, vel terra viva suffocantur. Treutl. 2. disp. 32. th. 7. lit. f.

De hoc

XCIX.

De hoc crimine Solon Atheniensium legislator legem non tulit, quod non speravit tanta immanitatis quempiam fore, qui tam fœdum & horrendum facinus perpetraturus esset.

C.

Horribili hoc supplicio puniendi sunt ii duntaxat, qui parentes & liberos, vel eos, qui parentum liberorumve appellatione propriè veniunt, occiderint. Hi verò, qui fratrem vel sororem, vel alios quoscunq; cognatos vel affines necaverint, coercentur tantum pena L. Cornelia de sicariis, d. S. 6. l. pen. S. 1. ff. ad l. Pomp. de parricid.

CI.

Ob criminis hujus atrocitatem non illi solum plectuntur, qui crimen ipsi admiserunt, sed qui ejusdem conscii & participes fuere, quamvis extranei, omnesq; illi, quorum ope doloq; malo id factum esset, d. S. 6. l. 6. ff. ad L. Pomp. de parricid.

CII.

Plane si pater filium, vel filius patrem ad delendam vel prodendam patriam & liberos interficiendos venientem sustulerit, tantum abesse, ut supplicio, quin potius propterea honore & præmio sit afficiendus, l. 35. ff. de religios. & sumptibus funer.

CIII.

Esset & L. Cornelia de falso, quod est dolosa veritatis immutatio, ex qua alteri directè nocetur, l. 1. in pr. l. 23. ff. ad l. Corn. de fals.

CIV.

Variis modis hoc crimen admittitur, ut: Consensu, quando quis alium per contractus circumvenit & fallit, veluti si diverfis contractibus in solidum eandem rem duobus vendit, vel rem alienam scienter distrabit, l. 21. ff. ad L. Corn. de fals.

CV.

Cæterum ille, qui rem alienam sciens pignori tradidit, non
C falsi

falsi, sed stellionatus crimen incurrit, l. 16. §. 1. l. 36. §. ult. ff. de pignorat. act. l. 2. C. de crim. stell.

CVI.

Verbis, cum iudex pecunia corruptus, vel aliàs dolo malo legibus & constitutionibus contrariam fert sententiam, l. 1. §. 3. ff. ad L. Corn. de fals.

CVII.

Deinde si testis in iudicio sciens & dolo malo falsum testimonium dixerit, l. 1. in pr. ff. ad L. Corn. de fals. l. 14. C. de testib.

CIX.

Uterius verbis falsum committit, qui pecuniam accepit, ne testimonium contra aliquem diceret, vel ne testimonii dicendi gratia ad iudicem iret, l. 1. §. sed & si quis. ff. ad L. Corn. de fals.

CIX.

Nec ille falsi penam evadit, qui testimonii gratia accepit pecuniam, & verum testimonium dixit, d. l. 1. §. sed & si quis. ff. d. t.

CX.

Planè qui in iudicio falsum testimonium ea mente & proposito dixit, ut innocenti capitis periculum crearet, ipse ex L. Cornelia de sicar. capitis penam meritò subire debet, l. 1. §. 1. ff. ad L. Cornel. de sicar.

CXI.

Scriptis, si quis falsa instrumenta componit, dictat, in mundum redigit, aut instrumenta, rationes, acta, libellos, cautiones, epistolas, chirographa &c. scienter & dolo malo in fraudem alterius lædit, corrumpit, mutat, adjicit, demit, radit, delet, falsò subscribit, falsa sigilla apponit, aut dolosè aliorum scripta imitatur, aliudve id genus faciat, quo rei veritas non appareat, l. 1. l. 2. l. 16. l. 23. l. 25. ff. ad L. Corn. de fals.

CXII.

An verò Notarius, si super contractu per se invalido falsum confe-

*confecerit instrumentum, ut falsarius plecti debeat, discipatur?
Hunc extra ordinem puniendum esse asserimus, arg. l. 36. §. ult.
ff. de pignor. act.*

CXIII.

*Per abusum committitur falsum, si quis malitiosè & fraudu-
lenter utitur adulterinis mensuris, ulnis, libris, ponderibus: Quam-
vis hæc falsitas mitius, nempe duplo ac relegatione puniri soleat, l.
pen. §. 1. ff. ad L. Cor. de fals. l. 6. §. fin. ff. de extraord. crim.
l. 37. ff. de pen.*

CXIV.

*Nominis vel cognominis falsa asseveratio, si alterius decipien-
di causa fiat, pæna falsi coercetur.*

CXV.

*Simili pæna afficitur, qui se pro Comite, milite, equite, Nobi-
li, Doctore, Notario &c. cum non sit, gerit; qui illicitis & alienis
utitur insignibus, qui personam in alterius fraudem mentitur. l. 13.
l. 27. §. fin. ff. ad L. Corn. de fals. l. unic. C. de mutat. nom.*

CXVI.

*Silentio committitur, si quis testamentum vel codicillos, ne de
illorum constet veritate, suppressit, comburit vel occultat.*

CXVII.

*Facto deniq; committitur falsum, si quis nummos aureos vel
argenteos adulterat, radit, corrumpit, vitiat, tingit, fingit, con-
flat, vel quoquo modo monetam falsam cudit, l. 8. ff. ad Corn. de
fals.*

CXVIII.

*Horum pæna ex Imp. constitutionibus exasperata est, &
flammarum exustionibus mancipantur, l. 2. C. de fals. monet. Con-
stit. crim. Carol. V. art. 111.*

CXIX.

*Qui monetam justis ponderis propria autoritate percutit, gladio
punitur, arg. d. l. 2. C. de fals. monet.*

CXX.

Itē & hic, qui monetam etiam vilissimī valoris, puta, vel obolos vel nummos falsos eudit, d. l. 2. C. d. t.

CXXI.

Expendens falsam & vitiatam monetam scienter, punitur pœna ordinaria falsi, l. 9. §. eadem lege. ff. ad L. Cornel. de fals.

CXXII.

Ceterum qui non falsam, sed probam monetam expendit, majori tamen aestimatione & valore, quàm ll. definitum est, omni auro & argento, quod in contractum venit, magistratui applicando, muldatur, Constit. Imp. Ferdinand. de aere, Anno 1559. promulgata.

CXXIII.

Majori adhuc pœna dignus est, qui probam monetam vultu & imagine Imp. signatam respuit, l. 1. l. ult. C. de vct. numism. potest.

CXXIV.

Pœna falsi olim fuit deportatio, & omnium bonorum publicatio, in liberis: in servis ultimum supplicium, §. 7. Inst. b. t. l. 1. §. fin. ff. ad L. Corn. de fals.

CXXV.

Hodiè arbitraria est, & pro qualitate admissi criminis, vel extenditur, vel remittitur, ita ut certa pœna in hoc iudicio prescribi non possit, l. 22. C. d. t. l. 1. & 2. C. de fals. monet. Nov. 17. c. 8. pr. l. 13. §. 1. l. 21. l. pen. & ult. ff. ad L. Cornel. de fals.

CXXVI.

Alia itidem lex Julia est, quæ persequitur vim publicam & privatam, §. 8. Inst. b. t.

Ille

CXXVII.

Ille armis potissimum, hæc sine armis committitur, d. s. s. Inst. d. t. s. 6. Inst. de interd.

CXXVIII.

Pena vis publicæ olim deportatio fuit: hodiè vel banno Imperii, vel relegatione, vel arbitraria pena coercetur, Const. crim. Carol. V. art. 127.

CXXIX.

Privata vis est, qua quis inermis per vim securitatem privatam violat, l. 1. l. 2. l. 3. 4. 5. 6. ff. ad L. Jul. de vi privat. s. 6. Inst. de interd.

CXXX.

Pena hujus est relegatio, & tertie partis honorum, cum infamia. amissio, l. 6. C. ad L. Jul. de vi publ. & priv. l. 1. pr. l. ult. ff. ad L. Jul. de vi privat. Hodiè arbitraria.

CXXXI.

Rectè hic de raptu agitur, qui est, quando quis virginem, viduam, aliamve honestam mulierem libidinis explendæ causa improbè vel vi abducit, l. un. C. de raptu virgin.

CXXXII.

Penæ raptus est ultimum supplicium, qua non solum afficiuntur ipsi autores hujus sceleris, sed complices etiam, conscii & ministri, l. 54. C. de Episc. & Cler. d. l. un. C. de rapt. virg. const. crim. Carol. V. art. 118.

CXXXIII.

Prefata pena adhuc locum sibi vindicat, etiamsi mulier ipsa raptui consenserit, d. l. un. C. de raptu virgin.

CXXXIV.

Eo tamen casu, quo vel vir vel mulier virum rapuisse dicitur, non obinet.

C

Illud

CXXXV.

Illud controversum est, an prædicta pena eum quoque maneat, qui raptam feminam carnaliter non cognoverit? Neg.

CXXXVI.

Ab ordinaria quoque raptus pena excusatur, qui meretricem vel aliam inhonestam personam rapuit.

CXXXVII.

De jure Canonico raptor cum rapta matrimonium contrahere, atque ita penam legalem evitare potest, c. pen. & ult. X. de raptorib. Secus de jure civili, d. l. un. §. Et siquidem, vers. nec sit facultas. C: de rapt. virg.

CXXXIIX.

Quodnam verò jus in hac causa dubia præferri debeat, non abs re queritur? Cum causa matrimonii spiritualis censeatur, rectè jus Canonicum præferri existimamus, arg. c. I. X. de novi op. nunt.

CXXXIX.

Eadem L. Julia crimen peculatus coercetur.

CXL.

Quod definitur à Labeone pecunia publicæ aut sacre furum, non ab eo factum, cujus periculo ea fuit, l. 9. §. Labeo. ff. ad L. Jul. peculat.

CXLI.

Si res sacra sit, & ex loco sacro surripiatur, sacrilegium committitur, cujus pena pro qualitate delicti irrogatur. Sacrilegi quippe vel ad bestias damnantur; vel vivi exuruntur; vel furcis suspenduntur; vel perpetuo exilio mulctantur, vel alia capitali pena ex consilio Jurisperitorum afficiuntur, l. 4. §. 2. l. 6. l. 10. ff. ad l. Jul. pecul.

CXLII.

Qui vero res sacras ex loco profanos vel profanas ex loco sacro

cro

ero surripit, sacril. gus propriè non dicitur, l. 5. ff. ad L. Jul. pecul. Secus de jure Canonico, c. 16. c. quisquis. & seq. 17. quast. 4. Et Constit. crim. Imp. Carol. V. art. 171.

CXLIII.

Si res vel pecunia publica auferatur, peculatus propriè dicitur: Publicam hic eam tantum intelligimus, quæ ad Remp. sive urbem Romanam, vel ad Cæsarem pertinet, l. 15. ff. de V. S. l. 6. S. fin. ff. ad L. Iul. pecul.

CXLIV.

Proinde si quis civitati inferiori vel municipio pecuniam surripuerit, non peculatus, sed furti crimen admisisse censendus est, l. 81. ff. de furt.

CXLV.

Pena peculatus ex d. L. Julia est deportatio, l. 3. ff. ad L. Jul. pecul. In iudiciis & eorum ministris ultimum supplicium, S. 2. Inst. h. r. l. un. C. de crim. pecul.

CXLVI.

Aliud iudicium publicum descendit ex L. Fabia de plagiaris. Est vero plagium nihil aliud, quàm liberi hominis, vel servi alieni suppressio, dolo malo facta, l. 3. 5. & 6. ff. ad L. Fab. de plagiar. l. 2. 5. 9. & 14. C. eod.

CXLVII.

Hoc crimen plagii non committit pater, si liberos suos propter famem summamq; necessitatem distrahit, l. 2. C. de Patrib. qui filios suos distraher.

CXLVIII.

Quod jus cum ex Pat. pot. emanet, meritò matri denegatur.

CXLIX.

Pena L. Fabia primò fuit pecuniaria, arg. l. lege Fab. 12. ff. de ma-

de manumiss. postea gravior esse cepit, ut metalli vel exilii. l. ult. ff. & l. ult. C. ad L. Fab. de plagiar. deniq; interdum gravissima & capitalis facta est, l. 7. C. d. t.

CL.

Alia L. Iulia est de ambitu, quæ datur contra eos, qui pecunia & largitionibus, honores, magistratus & sacerdotia ambiunt atq; redimunt.

CLI.

Defuit hæc lex in urbe Romana, postquam omnis potestas ad unum principem est translata: In provinciis tamen & municipiis, ubi adhuc jus magistratus creandi est penes populum, si quis magistratum aut sacerdotium illicitis modis petierit, lege Iulia de ambitu tenetur.

CLII.

Illud scire oportet, haud omnem ambitionem legibus esse vitatam, sed eam tantum, quæ tendit contra ll. & bonos mores.

CLIII.

Si consiliario principis officii consequendi gratia pecunia fuerit data, pænæ L. Iulie de ambitu locus erit.

CLIV.

Illud in hoc crimine speciale est, quod hæc l. damnatus, si alium ejusdem criminis reum convicerit, in integrum restituatur, famamq; recuperet, l. un. §. 1. & 2. ff. ad L. Iul. de ambit.

CLV.

Pæna ambitus de jure civili est multa 100. aureor. cum nominis infamia, d. l. un. §. 1. ff. ad L. Iul. de ambit. Iure Canonico varia, c. si quis episcopus, c. presbyterum 1. quæst. 1. c. reperiuntur 1. quæst. 1. c. sanè 15. quæst. 3.

CLVI.

Aliud iudicium publicum profluit ex L. Iulia repetundarum,

rum, quod datur in eos, qui in administratione officii publici constituti, pecuniam, ut officium impetirentur, aut ut contra officium facerent, acciperunt, l. 1. & 4. ff. ad L. Iul. repetundar.

CLVII.

Xenia tamen & munera quaedam modicè accipi possunt, modò non excedant centum aureos, l. 6. §. ult. ff. ad L. Iul. repetund. l. 6. §. 3. ff. de off. procons. l. 18. ff. de offic. praesid.

CLIX.

Ex hoc crimine datur actio in quadruplum ejus, quod illicitè datum est, l. 1. l. ult. in fin. ff. ad L. Iul. repetund.

CLIX.

Hæc actio mortè rei non finitur, sed contra heredes etiam dirigitur, ut videlicet & ii ad penam quadrupli intra annum duntaxat à mortè rei teneantur, l. 2. ff. & l. ad L. Iul. repetund. l. 20. ff. de accus. l. ult. ff. ad L. Iul. pecul.

CLX.

Quando actio criminalis intentatur, pro qualitate sceleris, modò gravior, modò levior pœna irrogatur, l. 38. §. judices. ff. de pen.

CLXI.

Proximè sequitur L. Iulia de annonæ, qua tenentur ii, qui annonam publicam cariorem & arctiorem reddunt, l. 1. & 2. ff. ad L. Iul. de annon.

CLXII.

Quod crimen qui committunt, plerumq; dardaniarum, pantopolæ & seplasiarum vocantur, l. 6. ff. de extraord. crim. l. 37. ff. de pen.

CLXIII.

Annonæ appellatione veniunt omnia, quæ ad victum humanum pertinent, l. 1. C. de erogat. militar. annonæ.

CLIV.

Pœna hujus criminis est extraordinaria, modò gravior, modò levior, l. 2. in fin. ff. ad L. Iul. de annon. l. 6. ff. de extraord. criminib.

D

Nume-

CLXV.

Numirum publicorum judiciorum claudit L. Julia residuorum. In hanc L. delinquunt, qui pecuniam publicam retinent, vel ad privatos usus convertunt, sive in solidum, sive pro parte, l. 4. §. lege. ff. ad L. Iul. peculat. & de sacrileg. & de resid.

CLXVI.

Pena hujus delicti est, ut præter pecuniam, quam reus debet, tertia parte amplius mulctetur, d. l. 4. §. qua lege. ff. ad L. Iul. pecul.

CLXVII.

In heredem quoq; ejus, qui residua debet, hoc judicium exercetur, l. fin. ff. ad L. Iul. pecul.

COROLLARIA.

I.

Literæ amatorix, verosimile indicium, stupri vel adulteri commissi, non præbent.

II.

Nec veritati videtur congruum, lamias scopis vel baculis insidentes per aëra volitare posse.

III.

Veneficii indicium fallacissimum est, quod ex sagarum confessione, qua alias sui criminis socias asserunt, desumitur.

IV.

Utrum verò sagarum per aquam frigidam probatio, sufficiens sit ad condemnandum vel absolvendum, nobilis est, & in judiciis variis contentionum fluctibus exagitata quæstio? N.

V.

Largum cruorem ex cadavere occisi aliquo de homicidio suspecto accedente, fluentem, sufficiens ad torturam indicium præbere, communiter invaluit, quæ tamen opinio infontem quenque in capitis discrimen adducere posset: quapropter merito reprobatur.

Hono/

Honori ornatisimi Iuvenis

MARTINI SILLERI, de publicis judiciis disputationem adornantis.

MARTINE, Astræ suboles, prolesq; Minervæ,
Cordis & ô animi portio grata mei,
Cordicibus, possum non, quin tibi gratuler ulterò
Comprecer & studiis, quæ bene capra, tuis.
Opratis igitur vigeat successibus opto
Conamen, patriæ sis decus atq; tuæ.
Quod quæ norma boni noscat, qui limes honesti,
Publica quid reprobant judicia, atq; probant.
Quod bonus & verus Iurisconsultus haberi,
Quod Vindex æqui dicier atque potest:
Gloria quo Iovæ, tibi, fama & gloria crescat.
His nihil à votis faxit abesse DEVS.

Constantinus Fidlerus Ecclesiastes
Rostoch, ad S. Mariam.

Juris religio tenet SILERVM?
Sic est. Metra igitur meret SILERVS.
Fusti religio tenet SILERVM?
Sic est. Serta igitur meret SILERVS,
Quæ Pallas, Themis inchoant, brevi sed
Culcu perficient. SILERVS ergo
Cultus juridici brabeja habebit.

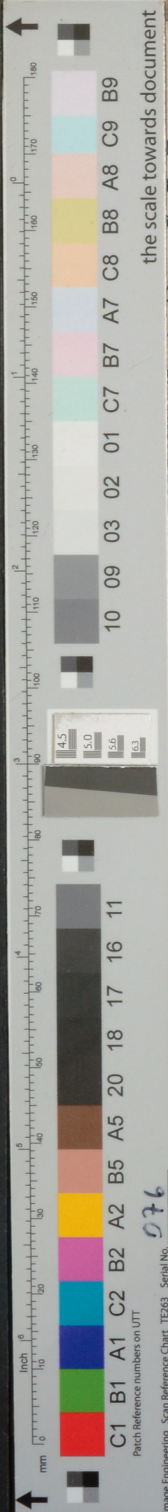
M. Petrus Hoppener Rostoch.
Poet, Rudolf.

Eia

Ela age narrato rimidumq; & futile vulgus,
 Qui Themidis laudes attenuare cupis,
 Qualis totius mundi sit forma futura,
 Nulla si leges, juraq; si fileant?
 Ars etenim quam fontes compescere panis
 Curat, & innocuis munera quæ statuit?
 Quæ justis, injustiq; simul discrimina monstrat?
 Alterius vitam ledere quæ prohibet?
 Mortales docuit vitam quæ vivere honestè?
 Legibus & justis debita quæ tribuit?
 Nonne supernè ad nos demissa **SCIENTIA LEGVM**
 Legibus expressis hæc pia cuncta jubet?
 O ars divina & aureis dignissima metris
 Debetur meritò palma tibi, altus honos!
 Quæq; mori nullum permittis in anxietate;
 Nec quenquam pateris vivere pauperie.
 Cujus cultores digni hoc reputantur honore;
 Cesaris ut Patres Cesar & ipse vocer.
 Eximiumq; decus quæis nobilitatis avitæ
 Concessere, premunt qui imperio populos.
 O felix! iterum ô felix studiosa juvenis,
 Divino fovit quam **THEMIS** alma sinu!
 O stupidos contra, & stultos, quæis munera tanta
 Sunt pro ludibrio, sub pedibusq; jacenti!
 Sanctarum ergo alacris, **SILLERE**, volumina legum;
 Auspice cum **CHRISTO**, nocte dieq; lege.
 Principibus placuisse viris (quod maxima laus est)
 Sic datur, & celebris gloria sic sequitur:
 Sic patriæ fies pondus, sic emolumentum
 Cognatis, nomen secula cuncta vebent.

Cecinit Petrus Victor, Rhodopolitanus,
 SS. LL, Studiosus

the scale towards document

... eos, qui in administratione officii publici con-
tinent officium imperirentur, aut ut contra offi-
berunt, l. 1. & 4. ff. ad L. Iul. repetundar.

CLVII.

... munera quaedam modicè accipi possunt, modò
m aureos, l. 6. §. ult. ff. ad L. Iul. repetund.
procons. l. 18. ff. de offic. præsid.

CLIX.

... datur actio in quadruplum ejus, quod illicitò
t. in fin. ff. ad L. Iul. repetund.

CLIX.

... re rei non finitur, sed contra heredes etiam di-
t & ii ad penam quadrupli intra annum dun-
meantur, l. 2. ff. & l. ad L. Iul. repetund.
ult. ff. ad L. Iul. pecul.

CLX.

... criminalis intentatur, pro qualitate sceleris, mo-
rior pœna irrogatur, l. 38. §. judices. ff. de

CLXI.

... ur L. Iulia de annonæ, qua tenentur ii, qui
ariorem & arctiorem reddunt, l. 1. & 2. ff.

CLXII.

... i committunt, plerumq̄ dardanarii, pantopolæ
tur, l. 6. ff. de extraord. crim. l. 37. ff. de pœn.

CLXIII.

... atione veniunt omnia, quæ ad victum huma-
C. de erogat. militar. annonæ.

CLIV.

... inis est extraordinaria, modò gravior, modò
ad L. Iul. de annon. l. 6. ff. de extraord.

D

Nume-